

Antoni J. Nowak OFM, *Homo consecratus*, Lublin 2002, ss. 228.

„Tym, którzy w sposób szczególny doświadczyli Chrystusa” zadedykowana jest książka prof. Antoniego Jozafata Nowaka OFM pod tytułem *Homo consecratus*. Autor jest kierownikiem Katedry Psychologii Życia Wewnętrznego KUL.

Książka jest zbiorem 19 referatów i artykułów dotyczących życia zakonnego, które Autor wygłaszał na sympozjach bądź publikował. Choć nie jest ona monografią, prowadzi czytelnika poprzez obszary życia zakonnego, zapoznając z teorią, tłumaczy wiele pojęć, próbuje konstruować definicje, ukazuje bogactwo życia konsekrowanego, współczesne zagrożenia, sugeruje pracę wychowawczo-formacyjną, pokazuje błędne ukierunkowania oraz wartość dezintegracji pozytywnej w formacji. Akcentuje, że „ostateczne uświęcenie poszczególnych osób konsekrowanych jest uzależnione od wierności własnemu instytutowi, jego duchowości” (s. 191).

Treści związane z konsekracją w różnych jej aspektach zostały zawarte w 7 pierwszych referatach i choć występują powtórzenia pewnych partii materiału, ciekawie przedstawia bogactwo tego zagadnienia, pobudzając czytelnika do spontanicznej wdzięczności i uświadamia, że „nie można mocą własnej decyzji stać się człowiekiem konsekrowanym w wymiarach rad ewangelicznych” (s. 67).

W następnych 6 referatach omówione zostały 3 rady ewangeliczne: czystość, ubóstwo i posłuszeństwo. Ukazany został także Kościół w świecie współczesnym, niezmienny Kościół w świecie, w którym człowiek odrzucił Chrystusa i ma kłopoty z ciałem, jest zniewolony materią, a wychowany na osobistym doświadczeniu nie uznaje norm obiektywnych. Na tej kanwie życie radami ewangelicznymi ukazuje na nowo, że człowiek jest osobą i miłując, zawsze w życiu wygrywa a przegrywa, gdy ciałem manipuluje. Szczególnie cenny wydaje się artykuł pt. *Wychowanie do celibatu i czystości*, ukazujący ten problem w aspekcie psychologii głębi, psychologii personalistycznej. Autor zaznacza że „zdolność panowania nad sobą nie jest dana człowiekowi w całości, każdy musi ją sobie wypracować, a do tego potrzebny jest nie tylko zdrowy mózg, ale również zdrowa historia całego życia, dobra szkoła wychowania emocjonalnego” (s. 135). Omawia metody wychowawcze, zwłaszcza zwraca uwagę na sublimację, którą ukazuje w sposób nowy, inny niż dotychczasowe opracowania. Niezwykle cenna jest zamieszczona dyskusja, która miała miejsce po wygłoszeniu wyżej wspomnianego referatu.

Omawiając natomiast inne rady ewangeliczne w kontekście ślubu ubóstwa Autor pisze o pracy osoby konsekrowanej, zaznaczając, że „osoba konsekrowana musi być

pracowita, gospodarna [...]. Kto pracy nie kocha, ten się nie modli!" (s. 161). Osoba konsekrowana pracuje i uczy pracować innych, jej praca ma charakter sakralny.

Dalszych 5 referatów porusza istotne elementy życia zakonnego, mianowicie: problem sprawowania władzy jako służby; świadomość drogi przeżywanej w czasie formacji; kryteria, według których można rozpoznać przebieg psychiczny o charakterze nerwicowym, oraz sposoby poznawania dojrzałej osobowości.

Ostatni artykuł, pt. *Jezus dla współczesnego człowieka w habitcie: wyzwanie, problem, przygoda*, pokazuje Jezusa Chrystusa jako Tego, który „rozsadza wszystkie schematy” i „z uporem powtarza, że nie wolno w sobie żywić przekonania o własnej doskonałości, bo bez Niego niczego nie możemy dokonać” (s. 210). Autor zauważa, że obserwator patrząc na osobę w habitcie ma przekonanie, że jest to człowiek – świadek Chrystusa. Dodaje też: „Rozczarowanie jest wielkie, gdy w opakowaniu (habit) zawiera się inna treść” (s. 213). „To wielka przygoda być zauważalnym znakiem Chrystusa w tym świecie (s. 213).

Autor z wielkim znawstwem życia konsekrowanego jako psycholog osobowości, psychoanalityk, klinicysta, a nade wszystko teolog i osoba konsekrowana, ukazuje odważne spojrzenie na nowego człowieka, który jest zarazem *homo concecratus*. Przedstawione treści są oparte na Piśmie św. oraz „osadzone” w nauczaniu Magisterium Kościoła, w szczególności na adhortacji Jana Pawła II *Vita consecrata*.

Autor z mocą podkreśla, że poza Kościołem nie ma konsekracji. Kościół oraz życie konsekrowane pozostaną faktem i tajemnicą. Konsekracja to żertwa ofiarna w budowaniu Ciała Mistycznego, która wyraża się w miłości a jej znakiem widocznym jest radość. Nowy człowiek, który powołany jest do budowania Królestwa Chrystusowego na całej ziemi, nie zna, co to rewolucja czy terroryzm, bo on postępuje cierpliwie w miłości i jest świadkiem prawdziwej antropologii inkarnacyjnej. „Tylko poprzez niosących Chrystusa Duch Święty zmienia oblicze ziemi” (s. 213). To Kościół otwiera człowieka na łaskę Ducha Świętego i przed osobą konsekrowaną stawia wzór Maryi, która w sposób doskonały jest otwarta na Ducha Świętego. Ona jest *Forma Dei* dla osoby konsekrowanej, która ma w tym świecie „być odbłaskiem «stylu życiowego» Boga – Człowieka i Jego Matki” (s. 56).

Ojciec Nowak stwierdza, że „życie konsekrowane to nie chwilowy entuzjizm, chociaż i ten jest ważny w rozwoju człowieka, lecz wierność Chrystusowi aż po cierpienie i krzyż na wzór Niepokalanej” (s. 37). Konsekracja to również Góra Oliwna i Golgota. Życie konsekrowane musi z całą mocą i siłą miłości ukazywać Chrystusa.

Książka *Homo consecratus* jest cenną pozycją, ukazującą, kim powinien być człowiek konsekrowany wobec Boga – Jezusa Chrystusa i Kościoła, w którym żyje i działa Duch Święty, własnej rodziny zakonnej i samego siebie. Publikacja kierowana jest do osób żyjących radami ewangelicznymi, ale może być także pomocą dla kapłanów i spowiedników osób konsekrowanych.